

Potilasvakuutus

Potilasvakuutus tuo turvaa paitsi potilaille myös hoitohenkilökunnalle. Potilasvakuutus korvaa potilasvahinkolain mukaisesti Suomessa annetun terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä potilaalle aiheutuneen henkilövahingon. Lain mukaan jokaisella terveyden- ja sairaudenhoitotoimintaa harjoittavalla on oltava vakuutus potilasvahinkolain mukaisen vastuun varalta.

Mitä korvataan?

Potilasvahinkolaissa on lueteltu seitsemän korvausperustetta. Korvausperusteet ovat hoitovahinko, infektiovahinko, tapaturmavahinko, laitevahinko, hoituhuoneiston tai -laitteiston vahinko, lääkkeen toimittamisvahinko ja kohtuuton vahinko. Henkilövahinko voi tulla korvattavaksi potilasvakuutuksesta, kun jokin laissa mainituista korvausperusteista täyttyy.

Hoitovahinko

Hoitovahinko on tyypillisin potilasvakuutuksesta korvattava vahinko. Hoitovahinkona korvataan henkilövahinko, joka on aiheutunut potilaan tutkimuksesta, hoidosta tai muusta vastaavasta käsittelystä tai sellaisen laiminlyönnistä. Muulla vastaavalla käsittelöllä tarkoitetaan esim. rokottamista ja veren- tai elimenluovutusta. Hoitovahinkona voidaan korvata myös lääkkeen virheellisestä määräämisestä tai antamisesta aiheutuneet vahingot.

Aina ei esimerkiksi sairauden tai vamman laadun vuoksi ole mahdollista saavuttaa hyvää hoitotulosta. Tällaista seurausta ei korvata, jos toiminnassa on menetelty kokeneen ammattihenkilön vaatimustason mukaisesti. Samoin asianmukaisesti toteutetun tutkimuksen tai hoidon seurauksena, joka ei ollut vältettävissä, ei oikeuta korvaukseen, ellei se ole kohtuuton (ks. kohtuuton vahinko).

Infektiovahinko

Infektiovahinkona voidaan korvata tutkimuksen, hoidon tai muun vastaavan käsittelyn yhteydessä alkunsa saaneen infektion aiheuttama vahinko. Infektiovahingon korvaaminen ei hoitovahingosta poiketen vaadi, että infektio olisi voitu välttää toisin toimimalla. Kaikkiin hoitotoimenpiteisiin liittyy jonkinlainen riski infektiosta, eikä niiden aiheutumista yleensä voida välttää. Hoidon yhteydessä alkaneet tavanomaiset, pinnalliset, nopeasti paranevat infektiot jäävät korvaamatta.

Kaikkia infektion aiheuttamia vahinkoja ei siis korvata. Korvattavuus ratkaistaan erillisen ”infektion siedettävyyssarvioinnin” perusteella. Tässä arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa infektion aiheutumisen riski kussakin yksittäistapauksessa.

Tapaturmavahinko

Tapaturmalla tarkoitetaan erilaisia tutkimus- tai hoitotoimenpiteen yhteydessä aiheutuneita äkillisiä, odottamattomia ja ulkoisia tapahtumia, jotka sattuvat vahingoittuneen tahtomatta ja aiheuttavat henkilövahingon. Myös sairaankuljetuksen aikana sattuneet tapaturmat korvataan tapaturmavahinkoina, ellei kyseessä ole liikennevakuutuslain perusteella korvattava vahinko.

Potilasvakuutus kattaa vain toimenpiteisiin välittömästi liittyvät tapaturmariskit, mutta ei yleisiä elämään tavanomaisesti liittyviä tapaturmariskejä. Esimerkiksi potilaan putoaminen hoitopöydältä on tapaturmana korvattava. Sen sijaan potilaan kaatuminen hänen kävellessään sairaalan käytävällä ei ole toimenpiteeseen

liittyvä tapaturma. Kyseessä voi kuitenkin tällöin olla korvattava hoitovahinko, jos potilaan asianmukainen valvonta tai avustaminen on laiminlyöty, vaikka siihen olisi ollut resursseja.

Laitevahinko

Laitevahinkona korvataan tutkimuksessa, hoidossa tai muussa vastaavassa käsittelyssä käytetyn sairaanhoitolaitteen tai -välineen viasta potilaalle aiheutunut henkilövahinko. Tällaisia laitteita ovat tyypillisesti esimerkiksi hengityskoneet, leikkausinstrumentit, potilasvalvontalaitteet, sairaalavuoteet ja tutkimuspöydät. Laitteen vialla tarkoitetaan kaikkia tilanteita, joissa laite ei toimi tarkoitettulla tavalla, eikä vika johdu terveydenhoitohenkilökunnan menettelystä.

Sen sijaan potilaalle pysyvästi tarkoitetut tuotteet, kuten nivelproteesit tai sydämentahdistimet, eivät ole laitteita, joiden viat oikeuttaisivat korvaukseen potilasvakuutuksesta. Pysyvästi kiinnitettyjen tuotteiden aiheuttamista vahingoista voi hakea korvausta esimerkiksi vahingonkorvauslain tai tuotevastuulain perusteella.

Hoituhuoneiston tai -laitteiston vahinko

Hoituhuoneiston tai -laitteiston potilaalle aiheuttama vahinko korvataan potilasvahinkona. Tällainen vahinko voi olla esimerkiksi tulipalo.

Lääkkeen toimittamisvahinko

Potilasvakuutuksesta korvataan henkilövahinko, joka on aiheutunut reseptilääkkeen toimittamisesta apteekista reseptin tai lääkejakelua koskevien säännösten vastaisesti. Yleisimmin kyse on siitä, että toimitettu lääke on muu kuin reseptissä määrätty tai lääkkeen vahvuus tai käyttöohje poikkeaa reseptistä.

Lainkohta koskee reseptilääkkeiden virheellistä luovutusta apteekissa. Muuten tutkimuksen tai hoidon yhteydessä tapahtuvat lääkkeen antamiseen tai määräämiseen liittyvät vahingot käsitellään hoitovahinkoja koskevan kohdan mukaisesti. Tällöin vahingon korvaaminen potilasvahinkona edellyttää, että lääkkeen määräämisessä tai antamisessa on tapahtunut kokeneen ammattihenkilön standardilla arvioiden virhe.

Asianmukaisesti määrätyn ja annetun lääkkeen haittavaikutuksia ei korvata potilasvahinkoina, vaan ne voivat tulla korvattaviksi Suomen Keskinäisen Lääkevahinkovakuutusyhtiön (www.laakevahinko.fi) myöntämän vapaaehtoisen lääkevahinkovakuutuksen perusteella.

Kohtuuton vahinko

Jos asianmukaisesti suoritettun tutkimuksen, hoidon tai muun vastaavan käsittelyn yhteydessä aiheutuu vakava, merkittävässä epäsuhdassa lähtötilanteeseen oleva seuraus, se voidaan korvata kohtuuttomuutta koskevan säännöksen perusteella riippumatta siitä, olisiko vahinko voitu välttää toisin toimimalla.

Korvattavuus ratkaistaan kohtuuttomuusarvioinnin perusteella. Kohtuuttomuusarviointi tehdään vain silloin, kun potilaalle on hoidosta aiheutunut pysyvä vaikea sairaus, vamma tai kuolema. Vaikeana pidetään sairautta tai vammaa, joka vastaa sosiaali- ja terveysministeriön ns. haittaluokitus päätöksen mukaisesti arvioituna vähintään haittaluokan 7 mukaista haittaa.

(Lähde: Potilasvakuutuskeskus)